

Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej

Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 9/2018

Grzegorz Borowski, Krzysztof Kamiński

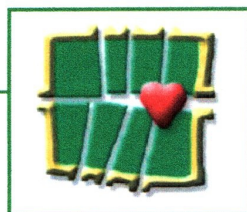
**SPRAWOZDANIE Z RATOWNICZYCH BADAŃ
ARCHEOLOGICZNYCH ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ
PRZYŁĄCZA KABLOWEGO DO BOISKA GMINNEGO W M.
SIEMIDROŻYCE, GM. KOSTOMŁOTY, DZ. NR 80/1**

(decyzja DWKZ nr 2725/2017 z dnia 31.11.2017 R.)

Sprawozdanie ma charakter ostateczny

Środa Śląska 2018 r.

© Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej

WSTĘP

W związku z budową przyłącza kablowego do boiska gminnego w m. Siemidrożyce, gm. Kostomłoty, dz. nr 80/1 Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej na zlecenie firmy TAURON Dystrybucja S.A. przeprowadziło nadzór prac ziemnych oraz archeologiczne badania ratownicze w obrębie w/w inwestycji.

Prace przeprowadzono na podstawie Decyzji nr 2725/2017 „Pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych” wydanej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu dnia 31.11.2017 r.

Badania przeprowadził dr Grzegorz Borowski we współpracy z Krzysztofem Kamińskim dnia 21.12.2017 r.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAŃ

Siemidrożyce leżą w południowej części powiatu Średzkiego, około 4 km na północny-wschód od Kostomłotów. Ośią komunikacyjną wsi jest droga biegnąca z zachodu na wschód prowadząca ze Środy Śląskiej, przez Cesarzowice i Zabłoto, do Kątów Wrocławskich. Najbliższą miejscowością w kierunku zachodnim są Jakubkowice, a w kierunku wschodnim Szymanowice.

Siemidrożyce znajdują się na wysokości około 155-160 m n.p.m. Na południe od nich znajduje się kompleks niewielkich wzniesień o maksymalnych wysokościach zbliżonych do 170 m n.p.m. (ryc. 1)

Najstarsze informacje pisane o Siemidrożycach pochodzą z 1253 r. Nazwa wsi zapisana została w formie *Semidrosici*. Wzmianka wiąże się z potwierdzeniem przez papieża Innocentego IV dziesięcin należących się klasztorowi św. Wincentego. W 1301 r. wspomniane jest założenie parafii uposażonej w 2 łany ziemi. Już w XIV w. (1339 r.) nazwa wsi została zapisana także w formie zniemczonej jako *Schebenkirch*. Do 1945 r. Siemidrożyce nazywały się *Schönbach*.

WYNIKI BADAŃ

Inwestycję zlokalizowano we wschodniej części wsi Siecieborowice na skraju dawniejszego folwarku, bezpośrednio przy obecnie zrujnowanym dworze. Dwór wzniesiono w 1853 r.

Południowy kraniec wykopu rozpoczynał się około 100m od szosy Jakubkowice-Szymanów i biegł na północ wzdłuż zachodniej krawędzi drogi gruntowej przy murze ogrodzeniowym dworu (ryc. 2; fot. 1). Po około 48 m wykop skręcał lekko na zachód i biegł tak przez kolejne około 23 m (for. 2, 3), by następnie skręcić na północny zachód. Końcowy odcinek miał długość około 29 m (fot. 4, 5). Łączna długość wykopu inwestycyjnego wynosiła 100 m, głębokość osiągała 95 cm, a szerokość 50 cm. Doliczyć należy także około 8 m niedostępnego badaniom przecisku pod drogą.

Południowy kraniec inwestycji znajdował się na wysokości 157,50 m n.p.m., by w krańcu północnym obniżyć się do 155,10 m n.p.m. Najwyższe wartości znajdowały się w rejonie dworu przyfolwarcznego, gdzie w wykopie stwierdzono warstwy nasypowe i nie osiągnięto poziomu naturalnych nawarstwień geologicznych. Obszar północnego krańca wykopu był pierwotnie terenem podmokłych łąk, jak wskazują reliktywno zachowane oczka wodne znajdujące się na północ od pozostałości folwarku. Zapewne w związku z wznoszeniem jego zabudowań obszar ten osuszono i nieco podwyższono nasypem próchnicy.

W trakcie badań udokumentowano 4 fragmenty charakteryzujące zróżnicowanie układu nawarstwień ziemnych w poszczególnych częściach wykopu.

Profi 1 (zachodni; ryc. 3; fot. 6)

Zlokalizowany w południowej części inwestycji przy murze ogrodzeniowym dworu wzniesionego w 1853 r. oraz przy obecnej drodze gruntowej. Głębokości wykopu w tym miejscu wynosiła 92 cm. Strop profilu znajdował się na wysokości 157,50 m n.p.m. W profilu wyróżniono:

- 1) warstwę szarej spiaszczonej próchnicy z darnią o grubości do 9 cm zalegającą w stropie profilu,
- 2) zalegającą pod darnią warstwę żółtej gliny z grubym żwirem i pojedynczymi niewielkimi otoczkami o grubości do 18 cm,
- 3) zalegającą niżej warstwę gruzu ceglanego z zaprawą wapienną o grubości do 5 cm, zalegającą z kolei na

- 4) warstwie ciemnoszarej spiaszczonej próchnicy z pojedynczymi węglami drzewnymi o grubości do 6 cm, zalegającą na
- 5) jasnobrązowym piasku z niewielką domieszką próchnicy i pojedynczymi fragmentami cegieł. Licząc do dna wykopu warstwa osiągała grubość do 49 cm. Nie osiągnięto poziomu naturalnych nawarstwień geologicznych.

Wszystkie z udokumentowanych warstw były wynikiem działalności człowieka i powstały w celu podniesienia poziomu gruntu oraz przystosowywania powierzchni do potrzeb bieżącego użytkowania.

Profil 2 (południowo-zachodni; ryc. 4; fot. 7)

Zlokalizowany w centralnej części inwestycji, na obszarze nieużytku znajdującego się przy drodze gruntowej wzdłuż której zlokalizowano południową część wykopu inwestycyjnego. Głębokości wykopu w tym miejscu wynosiła 88 cm. Strop profilu znajdował się na wysokości 156,60 m n.p.m. W profilu wyróżniono:

- 1) zalegającą w stropie warstwę szarej spiaszczonej próchnicy z darnią o grubości do 10 cm,
- 2) zalegającą pod nią warstwę jasnobrązowej spiaszczonej próchnicy z pojedynczymi węglami drzewnymi o grubości do 32 cm,
- 3) zalegający pod nią jasnoszaro-brązowy ił z niewielką domieszką próchnicy o grubości do 14 cm,
- 4) zalegający niżej, aż do dna wykopu, żółto-brązowy gliniasty ił. W obrębie profilu osiągał on grubość do 24 cm.

Wszystkie z udokumentowanych warstw były efektem działania czynników naturalnych. W warstwie 2) stwierdzono niewielką domieszkę węgla drzewnych związanych z działalnością człowieka.

Profil 3 (północny, z lekkim odchyleniem w kierunku wschodnim; ryc. 5; fot. 8)

Zlokalizowany w północnej części inwestycji, w niewielkiej odległości od załamania biegu wykopu w kierunku północno-zachodnim. Głębokości wykopu w tym miejscu wynosiła 80 cm. Strop profilu znajdował się na wysokości 155,60 m n.p.m. W profilu wyróżniono:

- 1) zalegającą w stropie warstwę szarej spiaszczonej próchnicy z darnią o grubości do 10 cm,
- 2) zalegający pod nią jasnoszaro-brązowy ił z niewielką domieszką próchnicy o grubości do 24 cm,

3) zalegający niżej, aż do dna wykopu, żółto-brązowy gliniasty ił. W obrębie profilu osiągał on grubość do 48 cm.

Wszystkie z udokumentowanych warstw były efektem czynników naturalnych.

Profil 4 (północny, z lekkim odchyleniem w kierunku wschodnim; ryc. 6; fot. 9)

Zlokalizowany w północnej części inwestycji, w rejonie północno-zachodniego krańca wykopu. Głębokość wykopu w tym miejscu wynosiła 82 cm. Strop profilu znajdował się na wysokości 155,10 m n.p.m. W profilu wyróżniono:

- 1) zalegającą w stropie warstwę szarej spiaszczonej próchnicy z darnią o grubości do 10 cm,
- 2) zalegającą niżej warstwę szarej spiaszczonej próchnicy o grubości do 40 cm,
- 3) zalegającą pod nią jasnoszaro-brązowy gliniasty ił z niewielką domieszką próchnicy.

Warstwa osiągała grubość 15 cm,

4) zalegający niżej, aż do dna wykopu, żółto-brązowy gliniasty ił. W obrębie profilu odsłonięto go na grubości do 16 cm.

Warstwy udokumentowane w profilu były pochodzenia naturalnego. Pewne wątpliwości można mieć w tym względzie jedynie odnośnie warstwy próchnicy (nr 2) o miąższości 40 cm. Możliwe jest bowiem, że warstwa ta była pozostałością podnoszenia poziomu terenu związanej z budową północnego skrzydła zabudowań otaczających dziedziniec folwarku. Wspomniane północne skrzydło zabudowań obecnie nie istnieje, jego lokalizacja widoczna jest jednak na mapie w skali 1:10 000. Możliwe też, że warstwa ta była pozostałością niewielkiego oczka wodnego, którego pozostałości także widoczne są na tejże mapie.

WNIOSKI

Efektom przeprowadzonych badań jest ustalenie, że w południowej części inwestycji do głębokości 90 cm zalegają sztuczne nasypy złożone z gliny, próchnicy i gruzu ceglanego. Najprawdopodobniej związane są one budową pobliskiego dworu w połowie XIX w. Na północ od dworu nie stwierdzono śladów działalności człowieka, w wyjątkiem być może nasypów niwelacyjnych związanych z zabudowaniami folwarku uchwyconych w północno-zachodnim krańcu wykopu. Nasypy te miałyby postać warstwy próchnicy o grubości 40-50 cm.

Nie pozyskano ruchomych zabytków archeologicznych.

Siemidrożyce gm. Kostomłoty

dz. nr 80/1

przyłącze kablowe

**DZIENNIK BADAŃ
ARCHEOLOGICZNYCH**

21.12.2017

Wykonanie rowów związanych z budową przyłącza kablowego do boiska gminnego wraz z przeciskiem pod drogą gruntową w południowym krańcu inwestycji. Nadzór prowadzonych prac, doczyszczanie profili i wykonanie odpowiedniej archeologicznej polowej dokumentacji fotograficznej, rysunkowej i opisowej.

Zakończenie prac ziemnych i badań archeologicznych.

Prace utrudniały intensywne opady deszczu.

SPIS RYCIN

Ryc. 1) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Lokalizacja inwestycji na mapie w skali 1:10000

Ryc. 2) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Przebieg wykopu na mapie w skali 1:500 z lokalizacją dokumentowanych fragmentów profili

Ryc. 3) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 1 (opis warstw w teście)

Ryc. 4) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 2 (opis warstw w teście)

Ryc. 5) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 3 (opis warstw w teście)

Ryc. 6) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 4 (opis warstw w teście)

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Południowy kraniec wykopu. Widok z północy

Fot. 2) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Środkowa część wykopu. Widok z północy

Fot. 3) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Środkowa część wykopu. Widok z północnego-zachodu

Fot. 4) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Północny kraniec wykopu. Widok z północnego-zachodu

Fot. 5) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Północny kraniec wykopu. Widok z południowego-zachodu

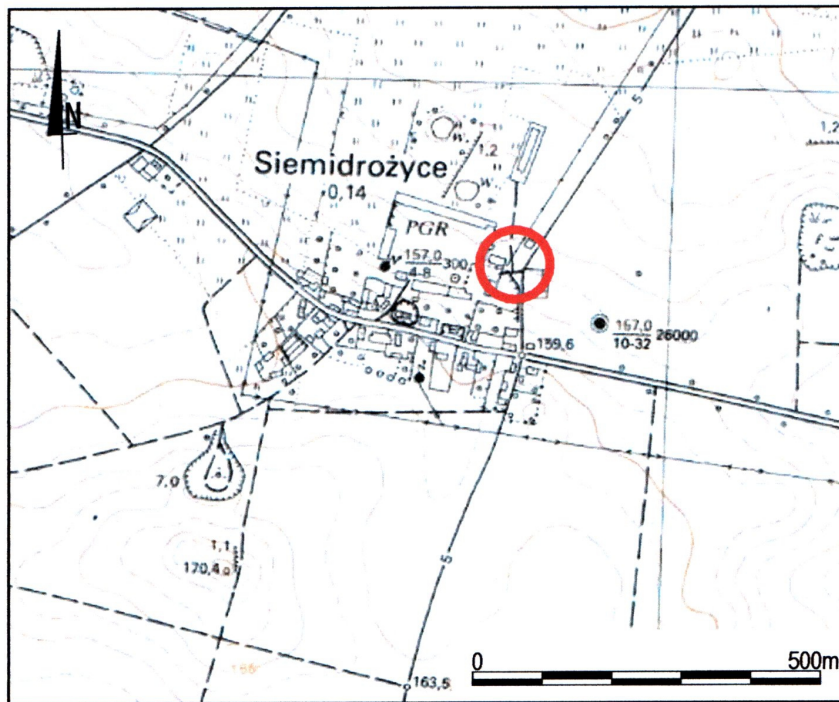
Fot. 6) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 1

Fot. 7) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 2

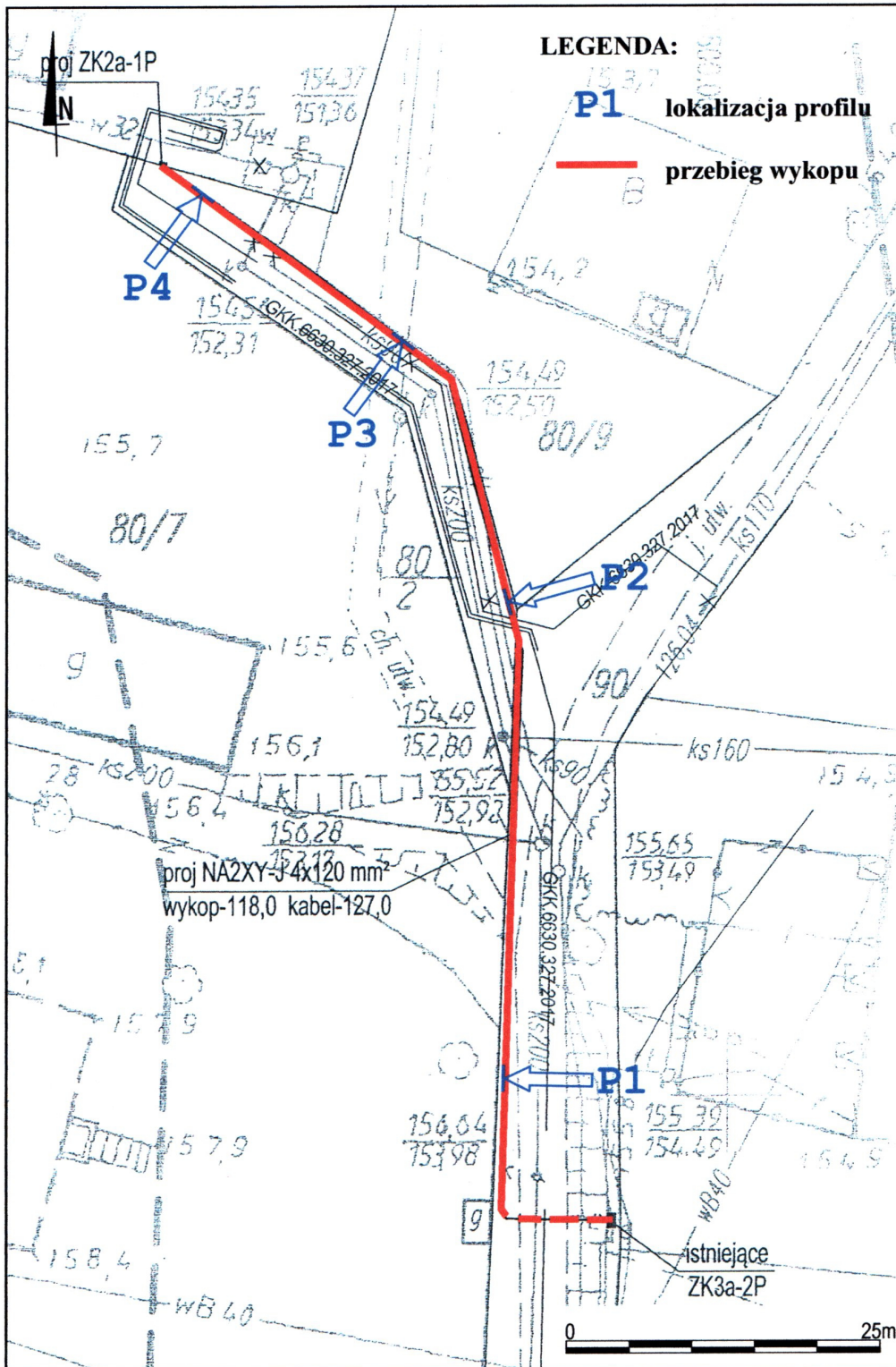
Fot. 8) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 3

Fot. 9) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 4

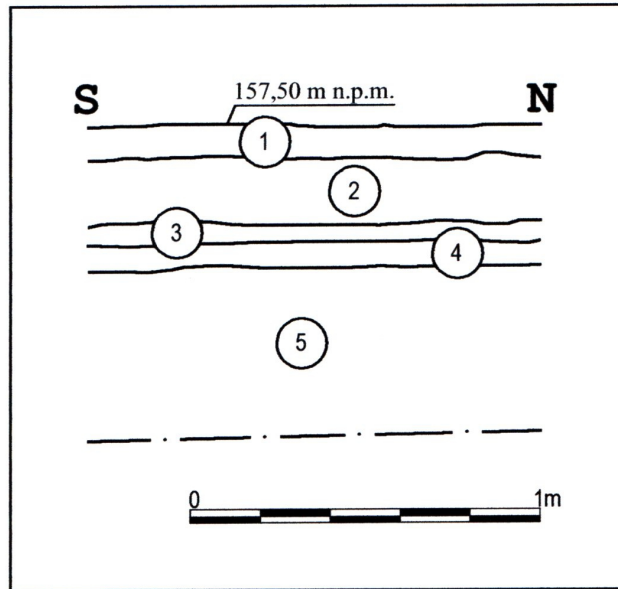
RYCINY

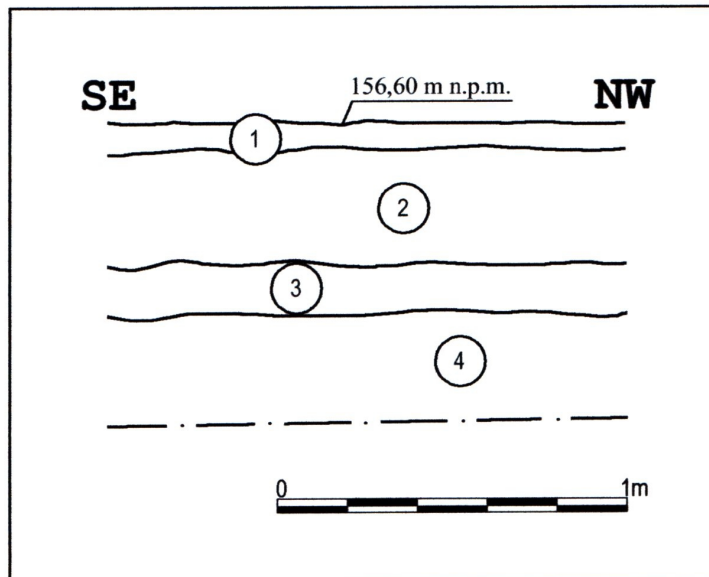
Ryc. 1) Siemdrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Lokalizacja inwestycji na mapie w skali 1:10000

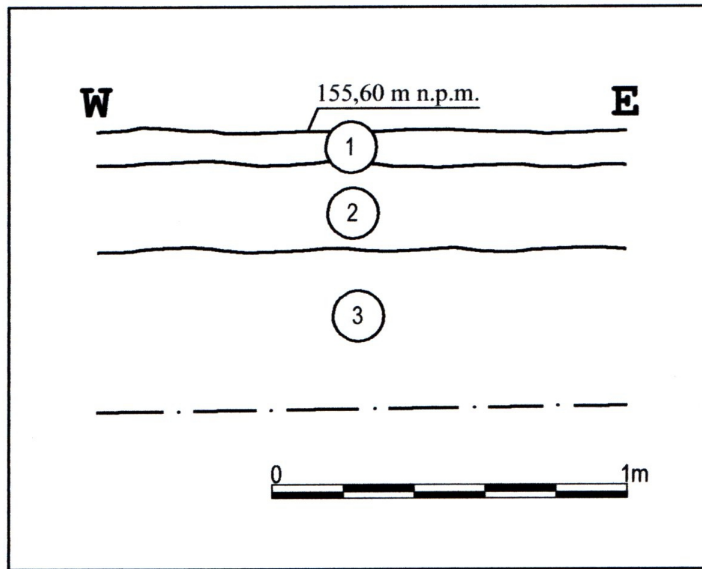
Ryc. 2) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Przebieg wykopu na mapie w skali 1:500 z lokalizacją dokumentowanych fragmentów profili

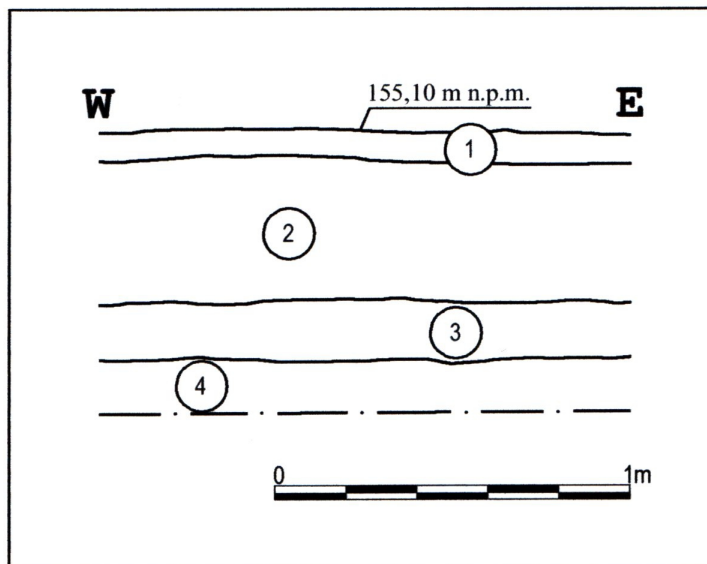
Ryc. 3) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 1 (opis warstw w teście)

Ryc. 4) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 2 (opis warstw w teście)

Ryc. 5) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 3 (opis warstw w teście)

Ryc. 6) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 4 (opis warstw w teście)

FOTOGRAFIE

Fot. 1) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Południowy kraniec wykopu. Widok z północy

Fot. 2) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Środkowa część wykopu. Widok z północy

Fot. 3) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Środkowa część wykopu. Widok z północnego-zachodu

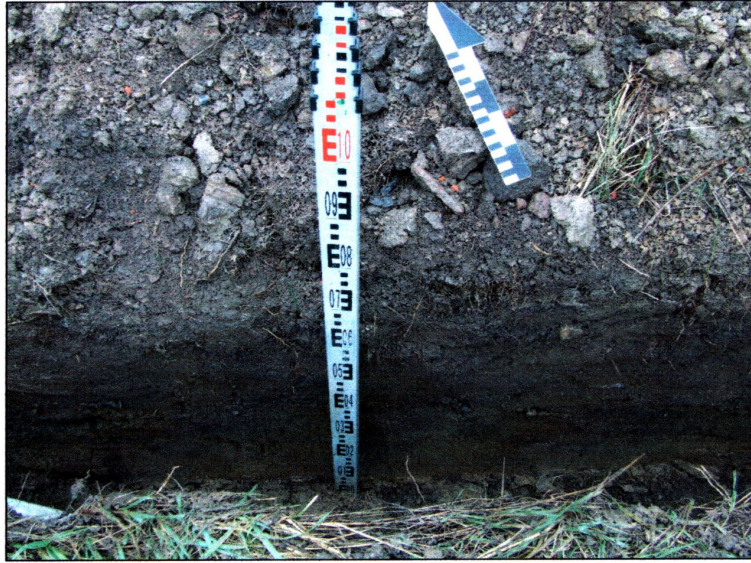
Fot. 4) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Północny kraniec wykopu. Widok z północnego-zachodu

Fot. 7) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 2

Fot. 8) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 3

Fot. 9) Siemidrożyce gm. Kostomłoty dz. nr 80/1 przyłącze kablowe. Profil 4